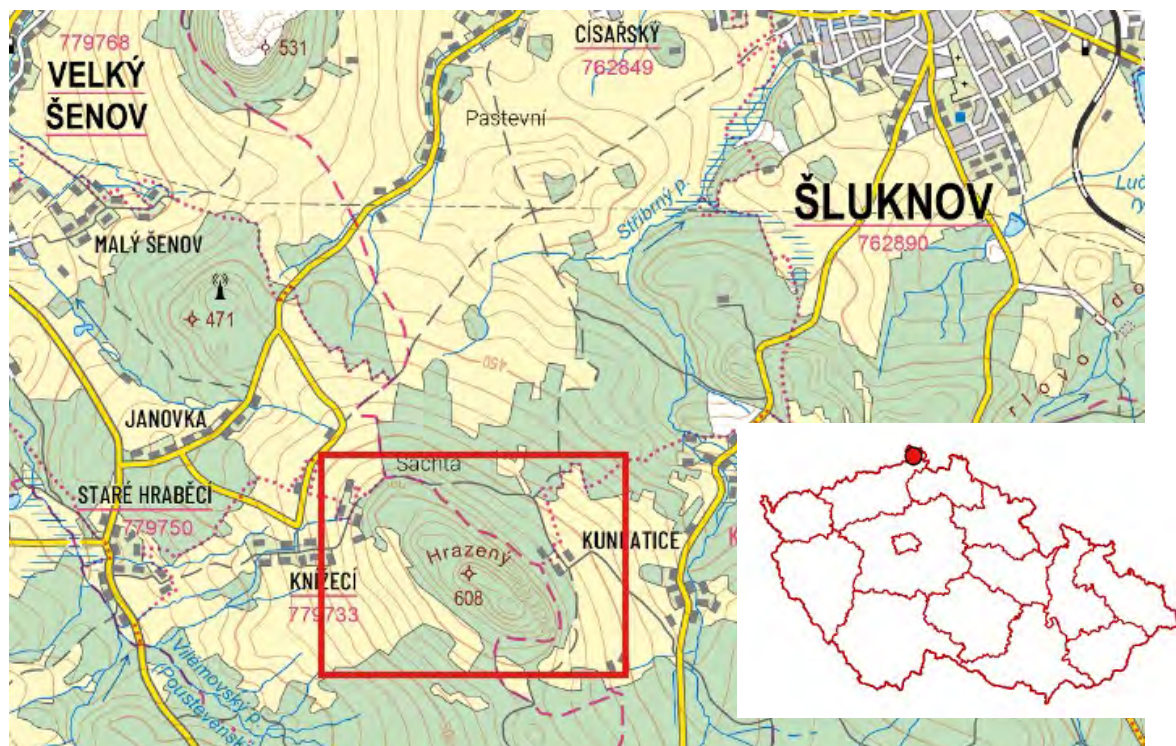

Karta péče ostrova přírody

Hrazený

Acidofilní a květnaté bučiny jsou typickým společenstvem vrchu Hrazený

50.9758335N, 14.4261767E

Název: **Hrazený**

Výměra: **41,43 ha**

Evidenční číslo: **081**

Organizační jednotka LČR (OŘ, LS): Oblastní ředitelství Severní Čechy, Lesní správa Rumburk

Rok zařazení mezi ostrovy obnovy přírody: **2025**

Údaje o lokalizaci ostrova:

- LHC Rumburk, JPRL 80E, 80F, 80G
- k.ú. Knížecí – p.p.č. 3, 363, 367/1
- k.ú. Kunratice u Šluknova – p.p.č. 356/1, 367/3, 369/3
- lokalita se nenachází na území CHKO, MZCHÚ ani soustavy Natura 2000

Předmět péče:

Přírodní biotop acidofilních a květnatých bučin s typickými druhy v bylinném patru na vrchu Hrazený, který je nejvyšším vrcholem Šluknovské pahorkatiny (608 m n. m.)

Popis předmětu péče (zdroj: AOPK - Katalog biotopů České republiky)

Acidofilní bučiny představují listnaté nebo smíšené lesy s převládajícím bukem lesním, místy s příměsí dalších listnáčů (javor klen, bříza pýřitá, lípa srdčitá) nebo jehličnanů (jedle bělokorá, borovice lesní, smrk ztepilý). Keřové patro většinou chybí. Bylinné patro bývá druhově chudé, někdy zcela chybí. Převládají v něm běžné acidofilní lesní druhy jako např. metlička křivolaká (*Avenella flexulosa*), třtina rákosovitá (*Calamagrostis arundinacea*), kaprad' rozložená (*Dryopteris dilatata*), bika bělavá pravá (*Luzula luzuloides* subsp. *luzuloides*) a brusnice borůvka (*Vaccinium myrtillus*) a vyskytují se zde i druhy vázané na bučiny jako bukovník kaprad'ovitý (*Gymnocarpium dryopteris*), kokořík přeslenitý (*Polygonatum verticillatum*) a věsenka nachová (*Prenanthes purpurea*).

Květnaté bučiny představují listnaté lesy s převládajícím bukem lesním, který může být doprovázen příměsí listnáčů jako jsou javor klen, javor mléč, habr obecný, jasan ztepilý, dub zimní i letní, lípa srdčitá a velkokvětá a jilm horský. V bylinném patře, jehož pokryvnost zpravidla nepřesahuje 30 % se vyskytují mezofilní druhy listnatých lesů např. samorostlík klasnatý (*Actea spicata*), sveřep Benekenův (*Bromus benekenii*), ostřice chlupatá (*Carex pilosa*), kyčelnice cibulkonosná (*Dentaria bulbifera*), kyčelnice devítilistá (*Dentaria enneaphyllos*), pitulník žlutý (*Galeobdolon luteum*), svízel vonný (*Galium odoratum*), strdivka jednokvětá (*Melica uniflora*), bažanka vytrvalá (*Mercurialis perennis*) a další.

Popis současného stavu v souvislosti s předmětem péče:

Ostrov obnovy přírody se nachází na vrchu Hrazený – nejvyšším vrcholu Šluknovské pahorkatiny. Hrazený je tvořen převážně vyvělou vulkanickou horninou tefritem. Prudké kamenité severní svahy jsou hůře přístupné. V porostech převládá buk s příměsí klenu a jasanu, v některých porostech se vyskytuje modřín a smrk. Dalšími vtroušenými dřevinami jsou bříza, javor mléč, dub letní a jilm. V bylinném patru se vyskytují druhy typické pro acidofilní a květnaté bučiny. V území byly také zaznamenány některé zvláště chráněné či jinak významné druhy rostlin a živočichů jako např. měsíčnice vytrvalá (*Lunaria rediviva*), áron plamatý (*Arum maculatum*), kapradina laločnatá (*Polystichum*

aculeatum), zdobenec zelenavý (*Gnorimus nobilis*), holub doupňák (*Columba oenas*), datel černý (*Dryocopus martius*) a jestřáb lesní (*Accipiter dentilis*).

Historický vývoj ekosystému, který je předmět péče, nebo biotopu předmětu péče:

Převážná část území byla jako pohraniční hvozď značně lesnatá a málo dotčená až do 13. století. V této době započala kolonizace spojená s poměrně intenzivními zásahy do lesních komplexů. Osady se zakládaly převážně na lesní půdě, les se klučil a žďářil. Celá Šluknovská pahorkatina je lidskou činností silně poznamenána. Spolu se zemědělstvím se již od poloviny 15. století na stavu lesů podílel i postupný rozvoj hornictví (drahé kovy, železná ruda). Dřevo se těžilo pro důlní potřeby, na dřevěné uhlí, výrobu popele pro potaš do skláren, pro potřeby drobného průmyslu (textilky, papírny) a řemesel (šindel, bělidla, stavební dříví). Docházelo také ke značnému vývozu dříví do Saska (stavby, papírny). Ke zvýšenému náporu na dřevní surovinu došlo i po třicetileté válce, kdy se začaly obnovovat osady a hospodářské usedlosti. Oblast byla v minulosti několikrát zasažena větrnou kalamitou. První záznamy o větrných polomech jsou z roku 1660, 1661, 1740 a 1801, chybí však údaje o rozsahu škod. Další, již zdokumentovaná větrná kalamita proběhla v prosinci roku 1868, kdy na území bývalého velkostatku Šluknov (později revír Hrazený) padlo 54 000 m³ polomů. Do cca 2. poloviny 18. století se obnova lesů realizovala výhradně z přirozeného zmlazení, které se později začalo doplňovat sítí a od 1. poloviny 19. století také sadbou.

Významný vliv na vývoj ekosystému mělo zatížení imisemi od konce 50. let minulého století, kdy byly na přilehlém území Německa a Polska uvedeny do provozu tepelné elektrárny. Imise měly vliv na zhoršení zdravotního stavu porostů, které způsobilo omezenou plodnost bukových porostů, takže nedocházelo k přirozené obnově. Situace se zlepšila na počátku 90. let minulého století, kdy díky snížení imisní zátěže opět začaly semenné roky. Toho bylo využito a bylo provedeno prosvětlení bukových porostů v lokalitě, čímž byla nastartována jejich přirozená obnova. Část porostů byla obnovena podrostečně, v nižších partiích severního svahu byly provedeny výběry, přičemž po ploše byly ponechány staré buky do fyzického rozpadu.

Popis plánované péče:

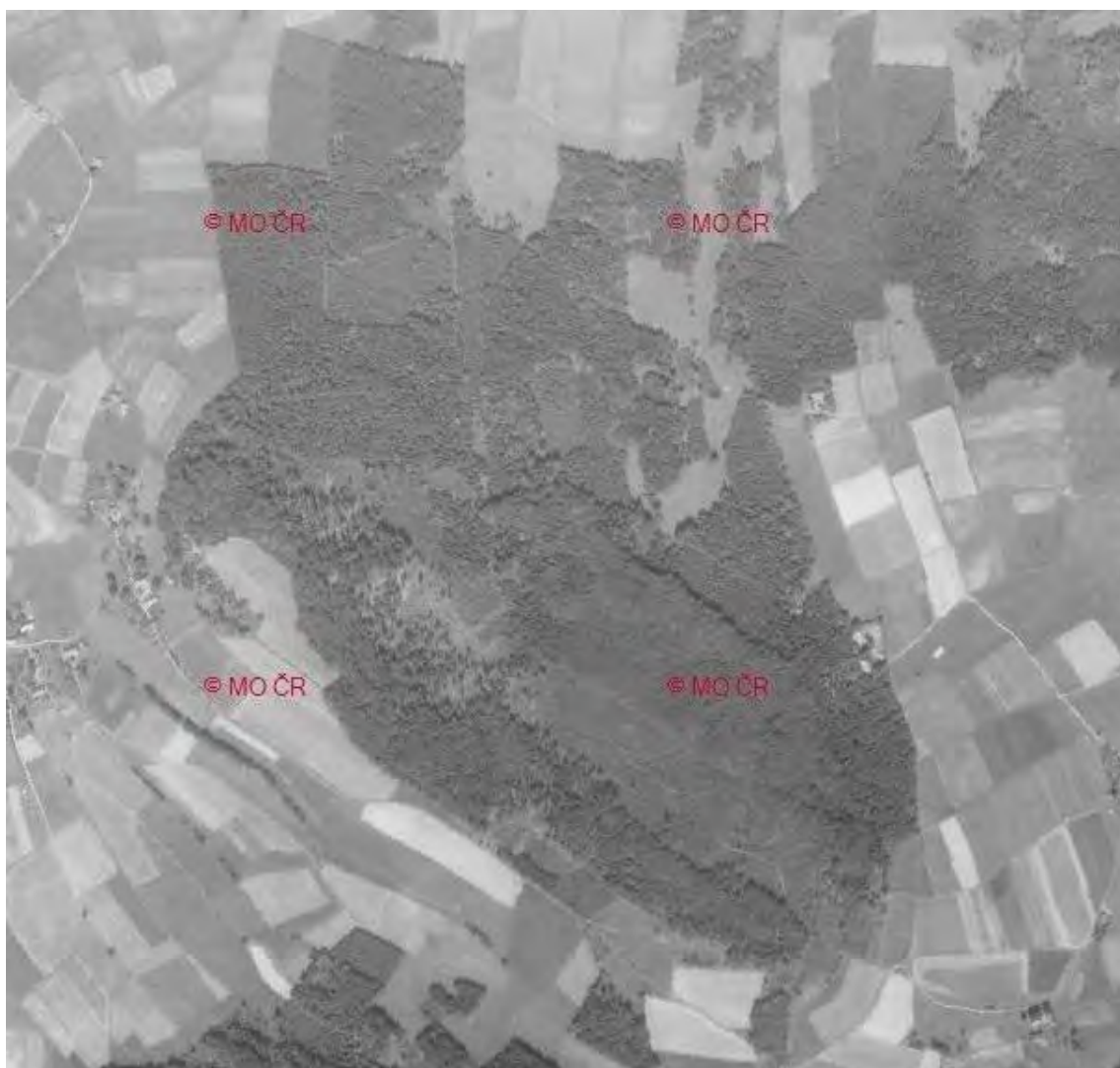
Cílem plánovaného managementu je zachování příznivého stavu přírodního biotopu acidofilních a květnatých bučin. Za tím účelem budeme maximálně podporovat přirozenou druhovou skladbu a v rámci péče o porosty podpoříme méně zastoupené dřeviny původní druhové skladby jako jsou javor klen, javor mléč, duby, lípy a jilmy. Obnova porostů bude probíhat podrostečným způsobem prostřednictvím maloplošných clonných sečí a jednotlivým či skupinovým výběrem. V maximální míře budeme využívat přirozenou obnovu. Část porostů na prudkých kamenitých svazích ponecháme bez zásahů.

Za účelem zvýšení biodiverzity budeme v porostech ponechávat dostatečné množství mrtvého dříví.

Na podporu saproxylického hmyzu budou na místě ponechávány souše, zlomy, vývraty, padlé kmeny a netvární jedinci s potenciálem ke vzniku dutin (biotopové stromy). Vytěžené dříví určené k odvozu bude z lokality vyvezeno nejpozději do konce dubna, aby nedošlo k naklazení vajíček a následnému zničení vyvíjejících se brouků.

Důsledně chránit budeme také stávající doupné stromy, které jsou biotopem pro dutinové ptáky i celou řadu dalších druhů.

Letecký snímek vrchu Hrazený z roku 1950

Pohled na Hrazený od severovýchodu – 30. léta minulého století – v popředí Pirschken Baude (zdroj fotografie: www.deutschboehmen.de)

